

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Conciones R.P. Ludovici Bourdaloue è Societate Jesu

Habitaë per Adventum Coram Christianissimo Rege Ludovico XIV.

Bourdaloue, Louis

Augustae Vindel. & Dilingae, 1716

VD18 80038840

In Dominica Secunda Adventus Concio. De Scandalo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68973)

IN
DOMINICA
SECUNDA
ADVENTUS
CONCIO.

De Scandalo.

Respondens Jesus ait illis : euntes renū-
tiate Joanni quæ audistis & vidistis. Cæci
vident ; claudi ambulant ; surdi audiunt ;
mortui resurgunt , & beatus qui non
fuerit scandalizatus in me. *Matthæ. 11.*

REX CHRISTIANISSIME ,

AM insignibus miraculis e-
ditis à Christo , sperare is
poterat ; & meritò quidem
sperare ; fore ut Evangelium
suum non solum hominibus offensio-
ni non esset, verum etiam ut ejusdem sanctis-
sima

sima dogmata ultro amplecti, moribusque
 suis exprimere, pro se quisque gloriae duce-
 ret. Tot surdis reclusae aures, tot mutis
 solutum linguae vinculum, tot caecorum
 oculis tenebrae depulsae, tot claudis fir-
 mati ad gressum artus, tot mortui revo-
 cati ad vitam, infinitaque alia prodigia,
 quae tam aperte vim ac potestatem laten-
 tis in Christo Numinis declarabant, de-
 buissent profecto debitum ad honorem,
 imò ad cultum ipsum divinum mortales
 omnes excitare. *Verum, o altitudo sapien-*

Rom. xi.

tiae & scientiae Dei! tot eximia & pracla-
 ta facinora non prohibent, quin offensio-
 nis & scandali causas innumeras mundus
 arripiat à Christo Seryatore, tamque late
 mali labes pervasit, beatum ut ipse pro-
 nuntiet, qui sibi ab eo cayere potuerit.

Et beatus qui non fuerit scandalizatus in me. *Matth. 18.*

Et verò qua ex parte Christus in pro-
 fani hujus & impii mundi contemptum,
 & odium non incurrit? Unde offensionis
 scandalique est ansa non sumpta? Ab il-
 lo ipso, ab ejus doctrinà, à lege, à cru-
 ciatibus à necis ignominiâ; adeò ut Apo-
 stolus cum sermonem haberet de Crucis
 mysterio, non jam mysterium, sed Crucis
 scandalum appellaret. *Ergo evacuatum est*

Galat. 5.

scandalum Crucis. Ita ille in suâ ad Gala-
 tas epistola. Quibus ex verbis intellige-
 bant illi, crucem, quae praedestinati fu-

Luc. 2.

tura erat redemptionis mysterium, reprobis *in signum cui contradicatur, positam esse;* & eum ipsum Deum, qui, ut homines aeterno ab interitu vindicaret, homo factus esset, summæ illis offensionis causam fore. Is tum erat Apostolorum sensus, is sermo, sed quod DEI singulare beneficium est, scandalum istud jam videmus prorsus amotum. Debellavit nequiores hunc mundum vicitque Christus; admissa est ejusdem doctrina; Evangelica lex una eminet florétque, Crux, ut ait Augustinus, in principum ac Regum fronte sublimis apparet. Sed enim in veteris hujus scandali, cujus causa innocens Christus extitit, aliud successit, cujus Autores sumus; aliud, inquam, non funestum minus, ac fortasse magis damnandum scandalum. Non jam Christus scandalo nobis est, sed nos Christo. Non jam offendit ille nos, sed nos illum, cum proximo causas damus offensionis atque scandali; quo sensu Paulus dum Ecclesiam insectatur ac vexat, Christum ipsum insectari dicitur atque vexare. *Saule, Saule quid me persequeris?* Nonne eandem in nos querelam merito accommodet dicatque Christus; quid me pravo offendis flagitiorum tuorum exemplo, dum famulos meos ita offendis, & mystici corporis mei membra? De eo scandalo, quod proximo solet offer-

Actu. 21.

ri verba apud vos hodie sum factururus ,
Christiani Auditores , si prius tamen Dei-
paræ Virginis interventu , divinam operam
imploravero. *Ava Maria.*

AD rem propositam statim accedo ,
Christique sententiæ , in quâ vertitur
Evangelicæ lectionis doctrina , quæ ad
mores informandos pertinet , insistens ,
cùm beatum illum Christus significet , qui
causam ab ipso non sumpsit offensionis
& scandali , contrà viam ego diversam ini-
turus , infelicem eum pronuntio . , qui
Christo offensionis & scandali causam præ-
bet quoties eandem præbet proximo. En
gravissimum doctrinæ Christianæ caput , de
quo mihi est hodie apud vos agendum.
Peccati genus quod detestatur ; quod to-
ties tamque graviter reprehendit in sacris
litteris , & peccatori tam acri DEUS expro-
brat oratione. *Adversus filium matris tuæ Psal. 40.*
ponebas scandalum. Ac si dicat , struebas
fratri tuo ruinæ periculum , nec te mag-
noperè sollicitabat angebatque dolor , quem
ex fraterno casu captura erat communis
parens Ecclesia. Peccati genus , quo mor-
tales , ut ait Tertullianus , erudiuntur ad vi-
tias , quemadmodum bono exemplo ad vir-
tutes. *Scandalum exemplum rei mala adi-
ficans ad delictum.*

Igitur quod, & quàm grave sit noxæ genus scandalum, huic concioni propositum est ut ostendat; ut odium, quò dignum illud est injiciat, ut demonstret, quàm metuendum quàm diligenter & cautè vitandum malum. Quod ut perficiam, infelicem eum esse assero, qui offensionis & scandali causas alijs præbet; hoc primum. Bis infelicem, qui offensionis & scandali causas alijs præbet, cum peculiaris quædam ratio postulat, lumen ut alijs præferat ad virtutem. Hoc alterum erit concionis nostræ caput. Infelix quisquis offensionis & scandali causam alijs præbet; en peccatigenus quod per se spectatum, ad omnes pertinet hominum conditiones. Bis infelix quisquis offensionis & scandali causam alijs præbet; cum peculiaris quædam ratio postulat lumen ut alijs præferat ad virtutem. En hujus peccati species, quæ quamquam in certis hæreat hominum conditionibus, nimium tamen latè, ut videbitur, patet. Infelix quicumque tandem ille sit, qui offensionis & casus occasionem alijs offert: satis hoc erit ad æternam damnationem, quòd Christianus is fuerit. Sed longè infelicior, qui offensionis & casus occasionem alijs offert, cum præter Christianam fidem quam profitetur, alio nomine ac titulo peculiari debet illis virtutis exempla. Afferam priore lo-

eo regulas et axiomata quaedam generalia circa scandalum, quae nemini non utilia esse possint: tum ex conditionis cujusque diversitate rationes quasdam & causas etiam, easque efficaces, ad studium super eâ re, vigilantiamque vestram excitandam. Utrumque complectitur id omne quod mihi tractandum sumpsi. Ad rem ipsam aggredior.

NEcesse est ut veniant Scandala. Hoc Christi pronuntiatum est, unumque ex abditis illis mysterijs, in quibus magis *incomprehensibilia DEI judicia* videantur. Unde enim repeti potest hæc necessitas? Haud aliâ ex re quàm ex hominum perveritate ac malitia, quam DEUS, cum libet, in gloriam suam vertit; sed cujus cursum & impetum non semper retardare ac sistere libet insolitâ viâ & ratione, ac pro potestate suâ summâ. Cum tanta sit hominum improbitas, & ex occultis providentiæ suæ rationibus, in eâ, quàm videmus, morum corruptelâ mersos DEUS eos relinquat, nolique ad eam amputandam adhibere miracula, necesse est utique scandala consequi. Sed quanta sit cunque scandali necessitas *ve homini illi*, cujus culpâ fit ut illud obveniat. Atque hoc illud est anathema, quo Christus ejus generis peccatores percellit. *Verumtamen ve homini illi*

PARS I.

Matth. 18.

Rom. 11.

Matth. 18.

illi

illi per quem scandalum venit. Anathema quod Evangelici præcones, inquit Chryso-
 stomus, nunquam possint auditoribus
 suis satis ad metum inculcare. Adeste igitur
 animis, & mementote nullum fortasse
 gravius esse fidei nostræ caput, nullum, de
 quo nos edoceri magis oporteat, *Væ homini
 illi.* Væ illi à quo scandalum proficiscitur,
 Quid ita? quoniam est eorum omnium ho-
 micida, quibus offensionis causas affert at-
 que scandali. Quoniam reus est scelerum
 omnium quæ committuntur ab ijs, qui-
 bus offensionis causas affert atque scan-
 dali. Quæ duæ rationes sunt Chryso-
 stomi, & valere debent ad permovendos ho-
 mines in peccato maxime obfirmatos, si
 modò ulla superest in ijs fidei scintilla.
 Fac DEUS optime, maxime, verba ut mea
 novam hodiernâ die vim & potestatem
 habeant. Vos verò, Auditores Christiani,
 quàm attentissimâ mente quæ sum dictu-
 rus accipite; nec perire vobis finite quic-
 quam ex ijs quæ mihi DEUS vestram ad
 utilitatem suppeditabit.

Quisquis scandali est autor, ex omni-
 bus fidei Christianæ principijs, fit anima-
 rum, quibus est scandalum, homicida. Pec-
 catum horrendum, immane, diabolicum.
 Peccatum spiritui sancto & ex naturâ suâ
 Christi redemptioni contrarium. Pecca-
 tum, de quo peculiaris DEO ratio reddenda.

da. Sed quod attentione vestrà dignius est, peccatum eò gravius quò magis pervulgatum, & frequentius admittitur ab iis, qui de eo admittendo ne cogitant quidem. Peccatum quod sæpe rebus adhærescit per sese levissimis, quæ religioni non habentur, sed si exigantur ad divinam legem, ut ansam præbent scandalo, ita summam habent malitiam adjunctam. Percipite, quæso, diligenter hæc singula, Christiani Auditores, & videte num in aliquo rigidæ veritatis lineas transeam.

Dixi peccatum esse horrendum; quid enim horrendum magis, quam adimere vitam animæ, quæ ut justa est & innocens, ita accepta DEO est atque pretiosa? vitam, inquam, spiritalem ac divinam adimere ipsi, & cœlestis hæreditatis jure deturbare. En tamen peccatum quo vos obstringitis, Auditores, quoties offensionis proximo scandalique causam afferitis. Sit ille mortalium vilissimus, cui vitæ vestræ ratio casus est & spiritalis exitii causa, seu cùm ipsum inducitis ad malum, seu cùm inficitis opinionum vestrarum pravitate, seu cùm exempli vestri vi contagiosâ pertrahitis; sit, inquam, ille vilissimus & abjectissimus mortalium, estis nihilominus in culpâ; atqste hoc aperte Christus significat his verbis, quorum sensus tam latè patet. *Qui autem scandaliza-*
verit

Matth. 18.

verit unum de pusillis istis qui in me credunt. Animadvertite, inquit Chrysostomus, Christum non dicere; qui scandalizaverit unum è dynastis & principibus terrenis; & hoc aliud est inter principes Christianos magis damnandum ac deplorandum malum. Quid eo tamen magis vulgare? quot enim semper extitere & etiamnum existunt pestiferi id genus homines, quos credas occulto DEI judicio principes viros eò tantum frequentare & cum illis esse in gratia, ut eos, aut perversis, quæ dant, quasi pro jure suo, consiliis, aut detestandis opinionibus, quas eorum mentibus inserunt, corrumpant. Ut ut est, non restringitur ad principes ac dynastas Christi sententia. *Qui scandalizaverit unum de pusillis istis.* Quibus verbis errorem illum, vestrum fortasse, confutat, abjectam personæ conditionem ac fortunam excusare vos, & aliquam dare auctoritatem peccandi. Ignobilis quidem est & contemptus, si vis, homunculus, quem pervertis; vile is est, mundi judicio, caput, qui scædæ tuæ libidini servit; at enim anima illa, mundi judicio, vilis, infiniti est apud DEUM pretii. Hinc idem ille, qui eam creavit, qui redemit, qui valorem ipsius apprimè novit & dignitatem, disertè significat, quoties ei scandalum offers, satius esse si non illa solum, sed

sed

sed & tu ipse inimum in pelagus demergate.
*Expedi ei ut demergatur in profundum
 maris.*

ibid.

Addidi ; peccatum esse diabolicum.
 Nam ex Joannis Evangelio , ut Chryso-
 stomus annotat ; dæmoni propriè compe-
 tit, ab ipsis mundi incunabulis homicidam
 fuisse: *Ille homicida erat ab initio.* Atque *Joan. 1.*
 id nomen idè tantum obtinet ; inquit
 idem Chrysoftomus ; quoniam ab ipso
 mundi exordio fecit ut animæ perirent ;
 quoties videlicet decepit illas ; quoties in
 laqueos quos tetenderat , pellexit ; quoties
 vicit tentationum illis illecebris ; quoties
 ad conversionem , omnem interclusit adi-
 tum. Quid autem aliud agere dixerò ? quid
 inoliri hominem vitiosum & perditum , cui
 immundus spiritus dominatur ; cum infa-
 nio cupiditatum æstu abreptus , prædam ut
 ita loquar , libidini suæ unde unde vesti-
 gat ? quid agere , inquam , aliud ; qua in
 re flagitiosam vitam occupare dixerò. Fa-
 tales animis dolos neclere ; deiicere spe
 Regni cœlestis ; hoc est , nativâ fragilis
 sexûs imbecillitate abuti ; ipsius partim
 simplicitatem , partim imprudentiam , par-
 tim etiam vanitatem circumvenire ; pu-
 dicitæ primùm , dein religioni labem in-
 ferre ; justos timores animo depellerè : fa-
 niora desideria comprimere ; firmare in vi-
 tio postquam ad illud impuleris subornan-
 do ;

do ;

do ; avertere à rectâ salutis semitâ , cum ,
 cœlesti gratiâ excitante , resipiscere inci-
 pit , & ad meliorem optat se frugem reci-
 pere ; nonne hæc sunt propudiosa totidem
 tenebrarum opera , in quibus turpissimam
 ætatem exigit , impuræ libidinis auceps
 inverecunde ? ergo dæmonis personam ac
 partes sustines , & eò periculosius sustines ;
 quòd humana specie & formâ dæmonem
 cum celes , & soleant illi , quibus es scan-
 dalo , sensus , ut tu duces sequi , nec mi-
 nus carni obsequantur ; nequitiaæ tuæ telis
 magis propositi , insanabiles in animis
 plagas accipiunt. Fuit ab initio Dæmon
 per se ipsum homicida , est nunc per te.
 Tu illius administer : tu arma illi suppeditas ;
 tu consilia ejus omnia promoves : tu
 ejus loco tentatorem , aut potius , ut in eâ-
 dem metaphorâ semper consistam , ani-
 marum carnificem agis , infelices illas vic-
 timas dum tuæ libidini non dubitas veluti
 mactare. *Ille homicida erat ab initio.*

Dixi peccatum hoc Spiritui sancto ad-
 versari : quia nimirum directò charitati re-
 pugnat , & est Spiritus sanctus charitas ip-
 sa. Neque hoc satis est. Addo charitati
 quàm gravissimum inferte vulnus , & quoad
 virtutem hanc tam necessariam , cujus Spi-
 ritus sanctus fons est atque principium ,
 hominem , hoc admisso peccato , immi-
 nita , ut ita loquar , majestatis reum esse.

Nam ,

Nam, ut Chrysoſtomus ratiocinatur, ſi furtum, per quod proximo fragile bonum eripitur; ſi calumnia, per quam vana illius læditur exiſtimatio; ſi clandestina accuſatio, per quam gratia, qua florebat, idem excidit, atque adeò quod unum ipſi metuendum erat, incerto fortunæ gradu eſt dejectus; ſi hæc, inquam, omnia ex Chriſtianæ fidei legibus, totidem ſunt graviffima peccata contra charitatem proximo debitam; quid de ſcandalo dicendum, quod ad æternam ipſius animæ perniciem tendit? nuſquam, aiebat Joannes Evangeliſta, nuſquam tale ac tantum malum poteſt in eo ineſſe, qui fratrem diligit. *Qui diligit fratrem ſuum, ſcandalum in eo non eſt.* Et verò valde ardenti in fratrem charitate eſſe te præditum non oportet, ut caveas ne ſcandalo oblato, damnum ipſi inferas infinitum. In fortunas, corpusque ipſius odium exeras tuum, ait DEUS ad ſatanam, cum permittit ut Jobi fidem periclitetur ac probeſt; at videliſ ejusdem vitæ ſedulò parcas. *Verumtamen animam illius ſerva.* Cavebat tantum Dominus his verbis, ne viro ſanctiſſimo vita hæc mortalis eriperetur. An non jure potiori ſcandali autorem ita compellare liceat? ſi qua in re, præter voluntatem, tibi diſplicuit frater: ſi in odium tuum incurrit: Si certum eſt ulciſci injuriam ac perſequi: alia quævis ita

cum

1. Joans. 15.

Job. 2.

eum mala potius congere, quam ut spiri-
 talem ei vitam adimas & immortalem.
 Fac, si lubet, assiduo is in luctu & squalo-
 re versetur: nullam non molestiam exhi-
 be: nunquam illi per te quieto esse liceat:
 apertum & internecinum cum eo bellum
 gere, modò conscientiae, modò animae
 parcas, modò ad æternam felicitatem
 aditum ipsi non intercludas. *Verumta-
 men animam illius serva.* Igitur consequens
 est, cum qui non magnopere laborat ne
 fratri causam præbeat offensionis atque
 scandali, fratrem non diligere, nec fra-
 tris solum, sed & charitatis ipsius extin-
 ctorem esse. *Qui odit fratrem suum homi-
 cidæ est.* Quot verò reperire est ita com-
 paratos ita factos, hoc est, vitæ solutio-
 ris & effrænatae libidinis homines: qui
 fraternam salutem ponunt in minimis: qui
 non modò animae jacturam non moventur,
 sed & eam ultro juvare vidèri volunt; qui
 in eam de industriâ, & quæsitâ occasione,
 incumbunt, & cum res successit ex sen-
 tentiâ, quasi de partâ victoriâ gloriantur.
 An homini potest ab homine nex crudelior
 afferri? simplicius loquamur: estne pec-
 catum in Spiritum sanctum & ejus gratiam
 magis injuriosum?

Nec minus est ex naturâ suâ Christi re-
 demptioni inimicum & contrarium scan-
 dalum. Etenim cum Christus, qui *Fi-*
lius

illis homines & dicitur & est, ut generis *Matt. 28.*
 humani redemptor, venerit ad quarendum *Joan. 17.*
 & salvandum quod perierat, perditionis &
 iniquitatis filius, qui ex Tertulliano, non
 alius est, quam scandali autor, consilio
 planè diverso; nihil habet prius quam ut
 sempiternum ad exitum truat, ac per- *Rom. 14.*
 dat quod est infinito Christi sanguinis pre-
 tio redemptum; in eoque potissimum A-
 postolis scandali gravitatem constituit.
 Hinc illa tam vehementis ejus admonitio,
 qua certam quandam consuetudinem,
 quam Corinthii retinebant plus satis ob-
 stinatè, licet nonnulli e fratribus in fide mi-
 nus obfirmatis, eam offenderentur, etiam atq;
 etiam rogat ut intermittant; sunt, fratres,
 ajebat ille, sunt inter vos *infirmi*, & est his *1. Cor. 3.*
 offendiculo istuc ipsum quod vobis per-
 mittis. Atenim scitis, *infirmos* illos
 fratres; quos offenditis, homines esse,
 eosque Christi Domini morte redemptos?
 scitis, in eorum saltem Personâ, quos
 exemplo vestro certum ad interitum trahi-
 tis, meritum omne & passionis Christi
 fructum prorsus irritum reddi? ergo frustra
 pro his erit Christi Domini sanguis effu-
 sus? ergo frater adhuc infirmus peribit,
 æternis ignibus addicetur, quia tibi pla-
 citum non erit ipsius infirmitati consulere,
 eaque facere ejusdem causâ, quæ charitas
 jubeat ac prudentia Christiana. Ergo il-

1. Cor. 13.

lum quasi per vim Christo eripies è manibus cujus salus acerbissimâ nece ipsi ac sanguine omni stetit. *Et peribit infirmus in tua scientiâ frater, propter quem Christus mortuus est.* Ita Apostolus, atque hæc ratio vincebat. Divinæ gloriæ studium, quo Corinthii flagrabant, eos impellebat ad vim sibi inferendam, & cavendum, ne crimini daretur, quòd æternæ eorum damnationi, pro quibus Christus est mortuus, dum allaborarent, crucis ipsius fierent inimici. *Propter quem Christus mortuus est.* Hac ratione adducti, rerum illarum, quas aliunde sibi permissas crederent, usum libenter omittebant. Quàm

ibid.

1. Joan. 2.

meritò, & quasi pro meo jure possem nunc, Christiani Auditores, vobis exprobrare, non dico ejusmodi licentiam, sed multò periculosiorem, & multò magis culpandam? quoties enim vobis accommodare debuistis verba illa, *Et peribit infirmus in tuâ scientiâ frater, propter quem Christus mortuus est!* quoties liberiore petulantia, quam comprimere facile erat, infirmam proximi conscientiam offendistis, animam ejus contrucidastis, pro qua Christus sanguinem suum profudit? ac si verum est quod Joannes pronunciavit, ut est reipsa, complures jam Antichristos existere: *Et tunc Antichristi multi facti sunt.* Quoniam videlicet redundat Ecclesia nomine

taine Christiano prorsus indignis; qui
 exempli contagione subvertunt opus Chri-
 sti; qui sanguinis ipsius pretium fraudant
 suo fructu; in quot ex jis, apud quos
 verba facio, vox illa convenit, etiam
 propriè. *Et nunc antichristi multi facti sunt?*
 quot inter Christianos antichristi, eò me-
 tuendi magis, quò minus aperti sunt, ac
 minus cogniti? hinc sequitur peccatum
 illud in die iudicii multò severiores ad cal-
 culos vocandum. Nulla enim gravior
 mihi videtur DEI in sacris litteris commi-
 natio, quàm cum significat, non de
 nostris solùm, sed etiam de proximi fa-
 ctis rationem à nobis repetendam. *San-* **Ezech. 9.**
guinem autem de manu requiram. Sed
 num alienas noxas præstare meum est, ait
 CAINUS, fraternam ut cædem apud DEUM
 excuset? num me fratris custodem ac tu-
 torem constituisti? *Num custos fratris mei* **Gen. 4.**
sum ego? Sic loqui solent tot mundanæ
 disciplinæ sectatores. An aliena salus mi-
 hi commissâ? An ego illius obses atque
 sponsor? præstabis illam utique, ait DEUS
 per Prophetam; & cùm veniam ut supre-
 mus iudex, unicuique pro operum ratio-
 ne mercedem soluturus, & decretoriam
 laturus sententiam, multa crimina quo-
 rum fons es & origo, pro meo jure, &
 ex cunctis æquitatis meæ legibus, in te
 animadvertam. Te enim sollicitante
 G 2 fra-

frater perit ; tu parum pudicis sermonibus castissimos ejus mores corrupisti. Tu pestiferis erroribus ; & detestanda subtilioris impietatis tuæ pravitate mentem ipsius infecisti ; tu vitæ solutioris illecebrâ atque fascino pectus ejus vitiaſti ; tu fecisti ut essent illi in fastidio Christianæ legis officia ; Tu irreligiosis illis tuis jocis ad jugum excutiendum impulisti. Si prævos tuos mores induit , debet hoc consuetudini tuæ ; si cupiditatibus suis habenas permittit , si vitia tua omnia contraxit , fecit hoc tibi placendi studium , & vana illa gloria , quam in tui imitatione ponebat. En quæ tibi olim imputabuntur , & ego quàm acerbissimis suppliciis castigabo. Factus est ille exempli tui contagione naviter impius ; vixit & mortuus est in impietate suâ. Verumenimvero sanguis ejus multo clariore voce , quàm sanguis Abel vindictam à me ac pœnas reposcet. Quæ autem uteris excultatione ; *Ipse impius in iniquitate suâ morietur ; Sanguinem autem ejus de manu tua requiram.* Legitur in Hebraico textu : *Animam autem ejus de manu tua requiram.* Animæ hujus , quam nefariè peremisti causam ego ipse agam , sed tuo detrimento atque infortunio ; ac quamvis detrusa à me jam erit ad inferos , calamitosam tamen ejus sortem nondum à me alienam ratus , eam in te velut autorem refundam.

Sa-

Ezech. 8.

Satis hæc sint, Auditores, ad demonstrandam, scandali gravitatem. Ac ne diutius hunc locum urgeam, accipite jam quod ad vigilantiam nostram excitandam potissimum valeat, & regulæ sit nobis loco, cujus ope tam fatale malum caveamus. Ajo igitur peccatum illud sæpe admitti etiam à nolentibus. Possūne sperare & impetrare à vobis, Christiani Auditores, ut in animos vestros descendant, quæ sum dicturus, & ita descendant, ut sibi quisque privatim eadem aptet & accommodet. Neque enim necesse est ad proximum pravo exemplo offendendum, ut quis damnationem illius sibi proponat, & animum directò intendat ad ipsius lapsum. Solius hoc demonis est, qui, ut ait Chrysostomus, scandalo, quia scandalum est, delectatur. Non est, inquam, necesse, ut spiritale fratris exitium dedita opera moliare. Satis est ut futurum cognoscas: satis est ira vivas: satis est agas quidpiam, unde sit consequens ut ille pereat haud dubiè. At vellem non perire illum. Velles utique sed velle non perire hominem, ac simul velle id unde sequitur ut pereat, duæ sunt voluntates, inquit Chrysostomus, quæ inter sese pugnant, in eoque peccati summa consistit, quod ex geminâ illâ voluntate, alterâ bonâ, malâ alterâ, primâ qua optas ut frater non pereat, est semivoluntas duntaxat, vo-

luntas imperfecta, una ex illis, ut vocant, velleitatibus, quarum admodum ferax est infernus, at nullo proventu. Contra verò altera, qua vis id unde consequens est frater ut pereat, est voluntas efficax, voluntas absoluta, voluntas consummata, quæ effectum suum obtinet. Sic scēmina mundo dedita plusquam oportet, sui, Deique oblita, frequentes virorum congressus & periculosa colloquia nec fugit, nec amputat, sibi metip̄i conscia nihil se in iis libidinosè cogitare: intelligit tamen consuetudine illa voluptarii hominis foveri cupiditatem; inconcessis desideriis pectus incendi, à rectà averti salutis semitā; dari locum vesanis ipsius blandimentis; non ignorat, assiduis illis congressibus depravari, quod depravatum nolit. An animæ ipsius minus certam pestem importat? nequaquam, Auditores; data offensionis ab eâ scandalique occasio, peccatum est, illudque grave. Id quidem cogitat unum in mutuo illo congressu, ut suæ satisficiat vanitati. Atenim impuros ignes, quamquam id non spectet, juvenili in pectore succendit nutritque vanitas illa. Amori utique non respondet, nisi multa permittendo quæ comitatis tegit & urbanitatis nomine, certa fines illos non transgredi. At propositum illud non prohibet

hibet quin ultra progrediatur, & perdat imprudens quem retinere tanrum velit, & abdicare non sustinet:

Indidem est quod dixi, atque utinam vestra vos experientia sapientiores in eo & cautiores jam reddat! indidem est, inquam, quod dixi, illam animarum ja-cturam, ex levissimis hominum opinio-ne, rebus pendere, sed quæ, si æstimen-tur judice DEO, flagitia videantur abomi-nanda. Ex immodesto, verbi causâ, ve-stium positu, ex certâ quadam ornatûs luxurie, ex nudato haud satis decenter corpore, ex more quodam & modo se vestiendi, quem hujus seculi deus, hoc est, *immundus spiritus* invenit invexitque: *Matt. 12.* ex parum decorâ ac pudicâ levitate; ex furtivis colloctionibus, quarum solitudo, familiaritas ac dulcedo fortes exarmare solet & sapientes infatuare. Ex solutiori hilaritate, ex affectato studio placendi & festivitatis ostentandæ, hæc omnia si vobis credimus, innoxia sunt. Itane ve-rò, ait Hieronymus, innoxium vocas, quod gravissimas fratri tuo plagas infligit? & quamvis ex opinione illâ vestra, quam DEUS olim luculentè confutabit, innoxia forent hæc omnia per sese, cum tam funestum ex iis malum nascatur, deberisne illa vobis permittere, an ex-horrere? hæccine Pauli mens fuit? hæc-

cine relicta nobis à tanto doctore virtutis documenta? nunquam, inquit ille, nunquam concessum mihi putaverim, quod fratri noxium fore vel praevidebo, vel sciam. Loquebatur de Idolothytis, quæ cum ex se nihil haberent impuri, poterant ex Apostolorum sententiâ, cedere in escam fidelium, quorum conscientia recta erat; hoc est, qui nullo pacto propendebant ad idolorum cultum, Deique unius fidem palam atque ex animo profitebantur. Si ex escâ quam sumo, inquit ille, frater offenditur, etsi ejus illius nulla mihi alia vetitus sit lege, illius usu ex charitatis præscripto, mihi ipse interdico. *Si esca scandalizat fratrem meum, non manducabo carnem in æternum.* An privilegio aliquo gaudetis, Auditores, quo non gauderet Paulus? an non eadem astringimini charitatis lege? an vobis solis liberum est eam violare? si, dum suo se jure fraudat Apostolus, sibi abstinendum putat escâ quamvis licitâ, sed cujus esu metuit ne alii offendantur, qua audaciâ, tam multa velut indifferentiâ toleratis. quorum effectus quam sint tolerandi Christiano, vestrum esto judicium, non meum. Qua audaciâ habetis rerum indifferentium loco ac numero, quæ toties eorum, qui ad vos propius accedunt, integritati noxia esse cog-

no-

4. Cor. 2.

novistis? igitur hominis verè Christiani
 ea debet esse oratio. Si usus hic si mos
 ille receptus apud mundanos homines,
 & iisdem probatus, quique cupiditati
 meæ usque adeò sapit, offensionem est aliis,
 quidquid, ut illum mihi approbet, sua-
 deat libido, quantumvis innoxius videat-
 ur, omissum illum volo, illum abemi-
 nor, illum detestor, nunnum illi in om-
 nem aeternitatem remitto. *Si esca scau-
 dalizat fratrem meum, non manducabo car-
 nem in aeternum.*

Ita loqui vos convenit, ita ratiocinari,
 si loqui & ratiocinari vultis secundum
 fidei vestræ principia. Alioqui (& est
 alterum. ut initio dixi, illius, qui scan-
 dali est autor, infœlicitatis caput) alio-
 qui non solum peccatum quod admittis,
 Christiane Auditor, dum fratri scandali
 causam offers, sed alia etiam omnia,
 quæ ex eo consequentur, suum erit præ-
 stare. Quis autem scrutari abyssum il-
 lam valeat, & ejus altitudinem emeriri?
 aut, ut sacræ scripturæ verbis utar, quan-
 tam abyssorum multitudinem abyssus illa
 una post se trahit? *abyssus abyssum invo-
 cat.* Quis earum numerum ineat?
 quis eas præter te cognoscat, *DEUS meus,*
qui intueris abyssos. Quot peccatorum,
 exempli causâ, fons est & origo malum
 consilium, violentum & iniquum consi-
 lium,

Psal. 37.

Daniel. 3.

lium, viro præpotenti datum, quo is inducitur ad odium aut ambitionem explendam? quot mala non affert? quot clamitates non importat? quot scelerum ex illo uno formæ veluti soboles eunt & in immensum propagantur? videtis, Auditores, qua estis perspicaciâ, quæ, & quot mala inde consequantur, nec dubito, quin ad ea tacite cohorrescatis, constat autem ex fide, quisquis est ejusmodi consultor, ubi primum istuc consuluit, vel eo tantum nomine, quod consuluit, omnium, quæ ex eo consilio proficiscuntur, malorum in antecessum reum esse; velit nolit participem & fidejussorem fieri; aut potius in solidum obligatum teneri ad damna omnia, quorum autor erit, qui consilio paret, & illud exequitur, farcienda. Quàm incomprehensibilia sunt, Domine DEUS, consilia tua! & quàm *traditos* eos esse oportet in *sensum* valde *reprobum*, qui doctrinæ tam formidolosæ obliviscuntur!

Rom. 1.

Dicat aliquis, sibi quisque peccat non aliis, quidquid peccat. Quin & DEUS ipse, quantumvis terribilis judex futurus, nobis animum reddere videtur, cum eum solum qui peccaverit moriturum pronuntiat. *Anima qua peccaverit ipsa morietur.* Quasi dicat, unumquemque sibi peccaturum. Parentum scelera liberorum pœnis

zech. 18.

nis, nec liberorum scelera parentum pœ-
 nis luenda. *Filius non portabit iniquita-*
tem patris. Cùm standum erit ad Christi *ibid.*
 tribunal, unumquemque portaturum su-
 um onus; non alienum. *Unus quisque suum Gal,*
onus portabit. Ista equidem non diffiteor;
 scio totidem esse legis oracula, quæ locum
 habebunt, ut par est, aliis in flagitiis, at non
 in scandalo. Quid ita? quia scandalum non
 est unius dumtaxat personæ, sed originis
 quædam veluti labes, quæ longè latèque ser-
 pens ac manans, non proprio solum veneno
 & pravitate animam inficit, sed & eorum pa-
 titer ad quos funditur ac propagatur. Ex-
 cipiendus, inquam, est his legibus quisquis
 scandali est autor; cùm enim & sibi & aliis
 peccet, suæ juxtà atq; alienæ vitæ rationem
 reddat necesse est. Et meritò; nam si, ut di-
 vina lex tradit, qui peccat, dignus est mor-
 te; multò magis inquit Chrysostomus, qui
 facit ut alii peccent; qui ad peccandum im-
 pellit, qui consulit; qui docet peccatum; qui
 peccandi exempla, qui adminicula suppe-
 ditat & occasiones peccandi; cùm id
 omne in quo positum scandalum est, multò
 magis plectendum sit, & morte dignius,
 quam ipsum peccatum. Verè igitur suum
 quisque onus portaturus dicitur: tibi verò,
 qui scandali es autor, cum proprio onere
 alienum onus portandum erit; & utro-
 que illo onere obrutus & oppressus, aliis,
 quo-

quorum portabis iniquitatem, onere proprio non levatis, nec DEO magis acceptis, tandem succumbes.

Sed peccata illa ne mihi quidem nota sunt; nota sint neque, inquit Hieronymus, peccatum tuum, cum illorum causa sit, aliena peccata necessitate quadam inevitabili fiunt tua. Ignorasti quidem flagitia eorum, quibus eras scandalo, sed his occasionem dedisti; ea ignorasti, sed nosse debuisti; debuisti cavere; debuisti his occurrere; atque hoc satis erit ad poenas omnes peccatis illis debitas tuum in caput attrahendas. Hinc, fervente poenitentiae studio, DEUM orabat Regum sanctissimus, ut duo peccatorum genera, ex quibus infinita mala consequi videbantur, sibi potissimum condonaret; occulta videlicet & aliena. Peccata quae commiserat ipse ignorans; aliena, quibus occasionem dederat, licet eadem sibi ipse non imputaret. *Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me, & ab alienis parce servo tuo.* Quis ah! Domine, quis delicta sua novit omnia? quis ea nosse satagit? cui datum hoc est, ut ea discernat dignoscaturque, ad ea, ut par est, lugenda & expianda? *Delicta quis intelligit?* Remitte igitur, DEUS optime, Remitte peccata quae innata superbia, quae mundi tumultus, quae cupiditatum caligo, quae igno-

ran-

psal. 18.

tantia velum oculis meis subducit. *Ab
occultis munda me.* Sed simul remitte ad-
missa à proximo, quæ præstare meum est:
quorum magna pars sui: quorum flagitio-
sa vitæ meæ ratio, causâ fuit & origo ve-
henata, peccata admissa à proximo à te o-
lim exprobranda, & quæ conjuncta cum
meis, oneri, quod crescit in dies: cumu-
lum addent brevi non ferendum. Re-
mitte illa, Domine, & hoc tribue, ut
accuratâ severaque pœnitentiâ severam,
quam de illis feres, sententiam antever-
tam. *Et ab alienis parcè servò tuò.* Sancta
prorsus & ab ipso DEO hausta præcatio, cu-
jus meo quidem judicio, non minus utilis
esset usus, eorum plerisque, apud quos
verba facio, quàm Regio vati. Præcatio
mundanæ fœminæ, quotidie atque ex a-
nimo usurpanda. Mundanâ porro fœ-
minam cum dico, non eam intelligo,
quæ disciplinæ, quæ pudoris, quæ Reli-
gionis, aut expers, aut oblita, totas li-
bidini habenas remittit. Fœminam dico,
quæ speciosa quadam integritatis & vir-
tutis larvâ, qua mundo imponitur, con-
tenta, longè abest ut vim sibi facere in re
ullâ, & arctam salutis semitam ingredi
studeat. Fœminam dico, quæ summè
casta haberi cum velit, nullâ non arte,
dum formæ gratiam accersit, dum ascitâ
elegantia spectantium oculos eblanditur,
haud

haud satis castos à se demittit. Fœminam dico, quæ quamvis perditè non amet quemquam, sæpè tamen nihilo secius est culpanda, quàm quæ perditè amat; quæ severioris censuræ secura, & innatæ fœmineo sexui fragilitatis expers, cujus gloriolæ tuendæ tam studiosa videri vult; DEO tamen ob peccata quibus materiam suppeditat, non minus est odiosa. Præcatio, quæ vitæ in eâ melioris prolusio quædam fuerit & felix initium, si quotidie Davidicum illud usutpet. *Ab alienis parce.* Remitte; Domine, dicta, quæ prava cupiditate cæcante, non in meis, sed in alienis numerabam, & quorum pondus ingens jam sentio. Remitte cupiditates omnes desideria illa omnia, teneros illos affectus, quos nimium quaestus corporis cultus, quos loquela mollior, quos blanda animorum conciliatrix comitas affabilitasque sermonis excitavit in aliis, quamvis non sine modestiâ, quæ ex gravitate quadam profanâ potius, quàm ex christiana severitate proficiscebatur. *Ab alienis parce.* Sed ut condones, Domine, an mihi metipsa debeo condonare? scquem pœnitentiæ modum figere me decet, quæ non pro me unâ, sed pro tot mortalibus, qui me autore peccaverunt, & in suis hærent flagitiis, pœnas dependendas habeam? delicta quis intelligit? *Ab*

occul-

occultis meis munda me & ab alienis parce seruo tuo.

Non est vobis, invidianæ sæminæ, valde familiaris is sermo, sed qui habet in manu suâ hominum corda DEUS, potest, cum lubet, lætam & fertilem facere Verbi sui sementem. Non me fugit vitiorum autores id genus, quàm difficillimè resipiscere; *Sed non est abbreviata manus Domini.* Ubi aspirat aura cœlestis, quid non sperandum? quæ potestas terrena obluctetur? quæ tanta mundi perversitas divinis consiliis obsistat? erunt in jis apud quos verba facio, qui isthæc respiciant auribus & aspernentur, qui in flagitiis suis persistent obstinatè. Erunt Christiani imbelles, qui, quamquam persuasi, ignaviâ præpediente, alienæ offensionis ac scândali causas non amputabunt. Sed inter imbelles & obstinatos illos habet DEUS quos segreget infœlici reproborum turbâ; & conspicit fortasse dum loquor, ex jis quempiam, qui cœlesti semente solo feraci acceptâ constitutum jam habet amovere à se, ab instituto vitæ, ab omni corporis habitu, à voluptatibus, à colloquiis, ab usitatis actionibus, quidquid Religionis Christianæ sanctitati offensere, quidquid alios offendere ullo modo potest. Si vel unum ex jis Christo lucrifaciam, quantâ id ponam in felicitatis

part;

Jerem. 27.

parte? ut ut est, habetis in his quæ dixi Evangelicam doctrinam, quam ignorare Christiano sit nefas. Unum siquidem continet ex illis fidei, quam profitentur, capitibus magis expressis. Quisquis scandali est autor, animas eorum perimit quibus est scandalo: quisquis scandali autor est, eorum noxas debet & peccata omnia præstare, quibus scandalo fuit. At, si scandalum spectatum ex se, tale ac tantum malum est, quid dicendum de scandalo quod præbet is, quem facem aliis præferre oportebat ad virtutem. Infelix quis scandali autor est; bis infelix, qui scandali est autor, cum peculiaris quædam ratio jubet, bono aliis eum esse exemplo.

PARS. II.

Rom. 15.

Nemo homo est, qui ex communi charitatis lege, proximo suo virtutis exemplum non debeat; & cum Paulus dogma illud insigne regulæ loco Romanis esse vult; *Unusquisque proximo suo placeat in bonum ad edificationem*; loqui ipsum constat generatim, sine ullâ conditionis; ordinis, aur personarum exceptione. Fatendum tamen est, vitæ quædam esse ea super se munia & officia singularia; ac præ diversâ humanæ sortis conditione, & societatis conjunctione, sub quâ spectari homines possunt, alios aliis hac lege ar-

Etius

alius obligatos teneri. Sic pater, quia
 pater est, liberis debet suis præire exem-
 plo. Sic herus, & quisquis in alios impe-
 rium habet, actionum omnium; mo-
 rumque ad Evāgelicæ legis normam con-
 formatione, sibi subjectos ad DEI obse-
 quium pelliciat oportet. Sic Sacerdotes;
 eosque omnes qui sacris altaribus sunt ad-
 dicti, vitæ sanctimoniâ gregi suo speci-
 men esse decet & formam virtutis quam is
 semper intueatur. *Forma facti gregis ex* 1. Pet. 5.
animis. Sic, ex Apostoli Pauli doctrinâ,
 qui singularem pietatem profitentur, dum
 bonis operibus insistent, fucum omnem
 & simulationem exuant necesse est, imò
 ita vivant ut ab omni, si fieri potest, cul-
 pæ reprehensione plurimum absint, ad
 linguam impijs occludendam, aut ut eos
 pertrahant ad DEI famulatum; certè ne
 pravo suo exemplo à rectâ eos avertant sa-
 lutaris semitâ. *Sinceri & sine offensâ.* Sic Phil. 1.
 fortes in fide, hoc est, Catholicos, ma-
 jore cautione & vigilantia esse oportet in-
 ter fratres aut adhuc sejunctos ab Ecclesiâ,
 aut ei recens adjunctos; quæ omnia firmis-
 simis & maximè inconcussis fidei principijs
 nituntur.

Igitur si contra illa, quæ dixi, officia,
 unde vittutum exempla proficisci debue-
 rant, inde offensio & scandalum existat,
 aut, ut apertius loquar, si, qui peculia-

ris cujusdam rationis momento, facem alijs præferre debet ad virtutem, eosdem; oblato offendiculo: retardat in viâ, is enimverò Christi anathemati cumulum addit. Tunc, Auditores Christiani, tunc exclamandum, tunc ingeminandum, *Vt autem homini illi.* Quid ita? quoniam gravius est, ut ait Chrysostomus, hoc scandali genus, & in animas dira mali contagio promptius altiusque descendit. Quoniam illud cavere multò difficilius est: quoniam impij majores ex eo animos & vires sumunt, & ad omnem licentiam homines projecti, jus sibi magis speciosum non possessionis solùm fingunt, sed etiam præscriptionis. Ad hæc mentes vestras adjicite, quæso, nec probationem aliam expectate, quam simplicem, sed vividam ac vehementem eorum expositionem, intra scandali, quod proposui, fines coercendam.

Quale enim & quantum est, Christiani Auditores, patris delictum, qui Christiani nomen ac dignitatem dum dedecorat, nec seminus patris nomine præstat indignum, liberos ipse suos affiduo vitiorum exemplo depravat arque corrumpit? illius erat ut patris, teneras mentes fingere ad pietatem, Christianæque Religionis exercitijs assuefacere: contra tamen parum Religiosis sermonibus imprudenti, ut minimum

mum dicam, in mysteria nostra dicacitate, rerum sacrarum fastidio, ultro prohibendis iis omnibus operibus, quæ pietatis nomine censentur, vitâ denique omnino paganâ, licentiam ipsis suam & impietatis virus instillat. Illius erat, ut patris, naturæ ferocientis emendare vitia, juvenilesque cupiditatum impetus maturè frænare; & ipse eas, exempli sui auctoritate, confirmat atque corroborat, dum magis pudendis, ætate tam provecctâ, magisque insanis animi moribus abripi se finit. Illius erat, componere eorum mores, & ipse dum in flagitia sese ingurgitat, quæ, nec sunt occulta illis, nec valdè laborat occultare? id suscepisse videtur, ut eos in scèdissimam pertrahat atque immergat voluptatum omnium sentinam. In quot parentes, & fortasse ex iis qui hîc adsunt, istuc convenit quod dico. Non satis est esse impium; pravâ liberorum educatione, perpetua quædam series instituitur & impiorum hominum successio. Crederes potestatem quibusdam datam in liberos, ut efficacius ac certius sempiterno eorum exitio allaborent; ut vitia sua in eos transmittant; ut ambitionem suam inspirent; ut cogant unâ cum nutricis lacte acerbissimum similtatum suarum fel sugere; ut faciant injustitiæ suæ participes, malè partas opes illis re-

linquendo. Non fatius fuit, inquit Chrylostomus, ipsos in cunis, elisis faucibus; praefocare? si eas gentes execramur, quae immani ac barbarâ superstitione, liberorum sanguine; idolorum suorum aras ac templa funestabant, quo eos loco apud nos & numero esse oportet, qui in veri Numinis contemptum, cui filios suos baptismatis lavacro sciunt esse addictos & consecratos, seculi dæmonio, cuius imperio & ipsi tenentur, illos devotent mancipantque. Non minore innoxâ est materfamilias, quae, cum, ex officio, natas suas ad DEI famulatum instituere debeat, & spiritali Christi connubio dignas reddere, eâ est cæcitate, aut potius crudelitate, (absit verbo invidia) ut illas satanae addicat & mundanae consecret vanitati; quae ut habiles aptasque efficiat ad profanam mundi disciplinam capeffendam, docet pariter quâ sit iter ad inferos, & exemplis confutat suis quacumque de virtutis studio tam disertè disputare solet; nam & cum scandalo quod praebet, etiam admonitiones sociare fas sibi putat. Quantumvis soluta sit vitae ratio, quantumvis suspectum sit, aut etiam apertum, quod habet libidinis commercium, dat natae nihilominus, pro materno jure, virtutis, modestiae, pudorisque documenta. Vult docilem & obsequentem,

rem, dum, effractis repagulis, excussio-
que jugo, extra sanctissimas Evangelii le-
ges ipsa liberè vagatur. Verùm in eo ip-
so situm est scandalì genus quod hìc im-
pugno. Quam enim vim habeat zelus il-
le, tametsi maternus, qui exemplo non
nititur, imò qui exemplo ipso tollitur?
quam vim habeant præcepta & admoni-
tiones matrisfamilias, cujus fama aut
perdita est, aut dubia, quam, inquam,
habent apud natam, quæ columbæ du-
dum exiit simplicitatem, & sæpiùs at-
tentiusque res spectando, facta est tam oc-
cultata fortassis, tamque perspicax quàm
serpens ipse.

Cujus criminis reum esse dixero herum,
aut patremfamilias, qui muneris, qui
sui oblitus, aut datà potestate abutens, in-
verso ordine à DEO præstituto, sit eorum
corruptor, quorum dux & servator esse
debuerat? putabat Apostolus se modum
servare, & servabat reipsa cùm diceret,
*qui suorum maxime domesticorum curam
non habet, fidem negasse, & esse infideli
deteriorem.* Breve verbum, sed quod ma-
gnam vim habet, & quo attentius à vobis
perpenso, uberiore utique fructum eden-
dum in animis vestris sperem, quàm ex
cujusvis concionis meditatione. *Si quis
suorum maxime domesticorum curam non* 1. Tim. 5.
habet, fidem negavit, & est infideli deterior.

Sed si Paulus de heris ita loquebatur, qui parum vigiles sunt atque solliciti, quid de illis diceret; qui pessimo suis sunt exemplo; si defectionis habuit & apostasie cujusdam loco simplicem negligentiam, aut oblivionem herilis officii, quo eum notaret nomine, qui non modò domesticorum salutem, quam DEO præstare debet, non invigilat, verum etiam, dum eorum pervertit mores, aeternæ ipsorum damnationis præcipuus ac primarius est autor. Hoc ipsum tamen est, quod videmus, quotidie, nec sine maximo doloris sensu videmus. Neesse est enim, homo profane, qui me audis (*supportate me, Auditores, amulor enim vos DEI amulatione*, qui me urget, & profari jubet quod sentio.) Neesse est ut famulus ille, qui se tibi adjunxit, & aeternos inferorum ignes nihil pensi habet, si modò tibi sit acceptus, & miserabilis fortunæ gradum assequatur, neesse est, inquam, ut & administer & particeps sit iniquitatis tuæ, cum eo in eis uteris, quæ Christianis auribus, & hujus loci sanctitati debitus honos cum omni suâ sceditate & indignitate significare me prohibet. Scandalum abominandum! scandalum, propter quod meritò centies ingeminem, *Væ homini illi! Væ viro illi principi! væ hero illi!* neesse est scemina Christiana, si tamen, ut nunc sunt tui

L. CH. II.

Matth. 18.

mo.

mores, adhuc Christiana videri vis, necesse est, ut puella illa, quæ tibi famulatur, puella nulli vitio affinis, famam integram & illibatam cum se tibi primum addixit, addiscat ex te quod nunquam non ignorare debeat. Necesse est ut communices cum eâ furtivos tuos amores; sit eorum particeps vel invita, cum ab ipsâ officia exigis, in quibus officium est nefas. Cum tibi illam commisit DEUS, tuæque mandavit fidei, pudicitiam illius voluit tutelam tuam commendatam, & eam amittit apud te. Domus tua schola illi sapientiæ & pudoris sacrarium esse debuit, & docetur pudorem ibi omnem ponere. Indole erat bonâ & factâ ad virtutem, & flagitiorum, quæ illi tecum est, fatali societate, egregia illa indoles statim deflorescit; præclara illa virtutis semina statim suffocantur. Quid es olim supremo responsura iudici, cum illam tibi ostendet peccatis tuis coopertam? cum illam aspicias in inferis pœnarum tuarum consortem? ne vos offendat, Auditores, hæc sermonis vehementia; nunquam fortasse magis illi locus fuit. Sed, ne fusius persequar illud scandali genus, quo fiunt famuli vestri flagitiorum vestrorum participes, cuius est apud eos ponderis vel unum heri, etiam incogitantis, etiam nolentis, exemplum. Nam, si in eâ estis opinione ut

latere eos existimetis flagitia vestra, erratis, Auditores, & erratis vehementer. Istuc nec fit, nec fieri potest. Quot famulos, tot vitæ testes habetis, nec testes tantum, sed & censores totidem, qui curiosis oculis cuncta perspiciunt, & de vobis cum pronuntiant inter sese, nunquam errant.

Cujus criminis reos esse dicam illos DEI ministros, qui sacratissimo sacerdotij caractere insigniti, illum contaminant planè seculari atque profanâ, ne dicam impurâ ac licentiore vitâ, cujus rursus rursus in sacrum ipsorum statum redundat & sacerdotale munus. Oportebat eos, jubente Christo, *sal esse terra*; & per eos ipsos, inquit Gregorius magnus, *terra corrumpitur*. Oportebat eos *lucem esse mundi*, & eò duntaxat lucere videntur, ut magis appareant maculæ, quas in ijs nemo non deprehendit, quas pro ijs nemo non erubescit. Oportebat eos esse urbem illam positam in edito monte, ut sunt reipsâ, & in sublimi tantum positos credas, ut altius appareant quædam vitiorum portenta, ad quorum conspectum populi stupent, turbantur, coherescunt, ipsorumque autoribus aeternum dedecus & ignominiam inurunt. Tot malis concitatus olim DEUS apud unum Prophetis sacerdotes ijs verbis increpat, *quæ*

Matth. 3.

Ibid.

Ibid.

quæ ego ipsis accommodare non ausim hoc loco, nisi illius exemplo, imò & jussu, ad quem unum pertinet tam vehementer illos tamque acriter reprehendere. Sed quoniam ad me etiam ut sacerdotem attinet ista criminatio, aliòsque dum admoneo, simul admoneo me ipsum his Malachia verbis non dubitabo DEUM loquentem inducere. *Et nunc ad vos mandatum hoc, ô Sacerdotes.* Nunc igitur, Sacerdotes inquit DEUS, & qui altaribus meis ministratis, audite me dum loquor, & in vos metipsi judices sedete. Præfeceram vos Ecclesiæ meæ, ut illi in omnibus meorum sanctimoniâ præiretis; constitueram vos gregis Pastores. *Ut labia vestra custodiant scientiam,* actiones vestrae omnes, veræ pietatis norma cunctis esse debuerant; sanctissimorum tamen munerum, quæ vobis imposueram, obliti, declinastis à recto tramite, quem alijs monstrabatis, & pro officij ratione, monstrare vos oportebat. Sponte deerrastis, & deerrando alios multos vobiscum in errorem abduxistis. *Vos autem recessistis de via, & scandalizastis plurimos in lege.* Hinc quot mala consequuta sunt? hoc ipsum est utique, Auditores Christiani, quod multò minus cogitare aut exponere hoc loco audeam, ni & à DEO etiam ipso ibidem subjungatur;
Prop-

Malach. 2.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

Propter quod dedi vos contemptibiles omnibus populis. Ac si dicat, quapropter quamvis pastores animarum, quamvis Sacrosancti Altaris ministri, turpi populorum omnium contemptu, me permittente laboratis. Vita vestra, aut publica potius vitæ vestræ dedecora vos addixerunt in eorum despectum, ut non sit in ijs quisquam, qui acrem passim in vos censuram non exerceat.

Matth. 5.

Annonita agi videmus, cum illis DEI ministris, qui miseram illam salis Evangelici sortem experiuntur. Quid enim sale fit; inquit Christus, cum semel est corruptum? hominum videlicet pedibus proculcatur. *Quod si sal evanuerit, ad nihilum valet ultra, nisi ut conculcetur ab hominibus.* Et verò, justâ DEI animadversione, qui non vult, illam Evangelij metaphoram frustra esse, permittitque Malachiæ Prophetiam aperte impleri, quid contemptius Sacerdote qui malè audit? longè absun ab eo, Auditores, ut contemptum illum vestrum, dum ita loquor, probare velim, & rata habere quæ inde colligere soletis. Dum Sacerdotum vitia insector & exagito, id specto unum, ut contra illa vos muniam, non ut pudorem fontibus imponam: Id specto, ut amoliar à vobis contagionis periculum. Id specto, ut vitia illa non sint vobis incitamenta ad peccandum: ut vos non conturbent: ut
ipsum

ipsum fidei vestræ fundamentum non concutiant ; ut ex iis impietas vires & audaciam non sumat. Scio enim quantum quotidie in his triumphet ; scio quos aculeos in animis vestris relinquat probrosa Sacerdotum vita. Scio quantum momentum habeat ad pectus vestrum obfirmandum, & prava eorum exempla, aut potius quæ ex eorum moribus & exemplis magis pravè colligitis, maximo esse ad salutem vestram impedimento.

Sed ut gravissimum hoc concionis nostræ caput in eo desinat, quod colligi potest ex evangelicis verbis ad mores nostros informandos ; vae vobis, si non jam ipsa Christi persona, sed Christus in ministris suis vobis scandalo est, in ministris, inquam, suis, sacro ministerio quantumlibet indignis ; illo si quidem etiam sensu verum est, beatum fore, qui in ipso non offenderit. *Et beatus qui non fuerit scandalizatus in me.* Vae vobis si scandalo illo vos abripi finitis, & si quantumvis contagiosum malum illud sit, ab eius malignitate & contagio tutos vos præstare non valetis. Quid ita ? quoniam Christus, qui & prævidit omnia, & providit omnibus sapientissimè, ad illud impugnandum & vincendum remedia vobis suppeditavit, quæ, si non adhibueritis, inexcusabiles vos esse ostendent.

Ac

Matth. 23.

Ac primum monuit, hoc scandali genus futurum aliquando, ne vobis illud mirum accideret. Rursum ipse præscripsit quid factum sit opus, si contigerit ministros illos suos, dum *super Cathedram sedent Moysi*, non præire vobis exemplo. Docuit, sequenda purioris præcepta doctrinæ quam tradunt, sed vitandam, si qua sit morum corruptelam. Ex ipsorum doctrinâ, non ex vitâ quam ducunt, vos judicandos; audiendos, non immitandos eos esse. Obtemperandum ipsis, at impressis ab iis vestigiis non insistendum. Caterum cum DEI sint ministri, legitimæque & à se acceptâ potestate utantur, vobis fas non esse illos quantumvis vitiosos contemnere; quoniam vester ille contemptus in eum ipsum redundet necesse est, à quo sunt missi. *Qui vos spernit me spernit.*

Luc. 11.

Quid de his nunc dicam quos appellavi *fortes in fide*, quia & nati & educati sunt in Ecclesiæ sinu? suntne ullâ in eo excusatione digni, quod cum tot sanctis operariis adiutores eos esse oporteat, ad reducendos in viam densis errorum tenebris adhuc immersos fratres nostros, aut ad confirmandos illos, qui etiam post abjuratam hæresim & reditum ad Christi caulas, nutant in fide, id contra tantum moliri videntur, ut exemp-
lis

lis eos suis à nobis magis alienent , aut in eadem errorum tenebras revolvant. Si enim planè atque ex animo errores suos non abdicarunt innumeri ex illis , quos aut misera nascendi conditio deduxerat à Catholicâ communionē , aut sunt recens ad eam revocati ; exemplis id nostris , fateamur enim necesse est non sine pudore ; exemplis id nostris , depravatisque moribus tribuendum. Si tam agrè redeunt ad nos , aut permanent nobiscum ; in causâ est nostrum illud vitæ mollioris studium ; vitia illa nostra , impietas illa nostra , in eo ipso quem profiteamur veri, Numinis cultu. Si nos haberent tam sinceros ferventesque Catholicos quàm officii nominisque nostri ratio postulat , brevi fierent similes nobis. Nihil magis valet ad eos in præjudicatis opinionibus suis firmandos , quàm scdum illud ex actionibus & fide nostrâ ; quod animadvertunt , conflatum in nobis monstrum. Quæ mens , qui sensus esse potest , cùm nos divinæ rei tam irreverenter interessè conspiciantur. Nonne hoc unum satis est ad eos ab hujus sacri mysterii fide , ad quam fortasse jam sponte propendent , averteandos ? hoc unum (ita enim loquuntur) non facit ut dubitent , an nos ipsi satis persuasum habeamus , Christi corpus latere reipsa Eucharisticis typis obductum ; & ,

an non fatius fuerit eos istuc non credere omninò , quàm in tantæ profanationis crimen incurrere ? quantovis tandem nos videant zelo succensos , ad extirpandas omnes schismatis fibras , vix possunt sibi in animum inducere , verè nos atque ex animo credere , DEUM in Venerabili Sacramento præsentem adesse , quandiu oculis ipsi usurpant , quæ in templis nostris in ipsòque adeò sacri Altaris conspectu tam irreverenter committuntur. Inde erunt contra nos argumenta eo majoris apud ipsos ponderis , quò sunt illa omnibus magis aperta. Nostrum est igitur efficere , ut hoc scandalum evanescat , & cum eo , quæ malignè , si vultis sed verè fortasse nobis hæresis semper objecit , alia multa. Hac felici tandem arte perfectum reddemus opus DEI. Hæc illa suavissima vis est , quam afferre Evangelium sinit , ut balantes oves cogantur , si fas est ita loqui , redire quamprimum in viam. Habeant modò exempla nostra , nihil verbis opus admodum erit ; eos brevi Catholicos habebimus. Reipsa ostendamus planè , consentire fidem nostram cum factis : nobis utique non resistent Fidei Christianæ mores nostri ; augustissimo Religionis nostræ sacrificio , modestia pietasque nostra honori sit & ornamento : ad id invitamur vel hac unâ ratione quam affert

fert Regius psaltes : *Ne quando dicant gentes : ubi est DEUS eorum ?* Me gentes sciscitentur ; certè ne sciscitari liceat , quo tandem sit loco Christianorum DEUS. Et , si verè ibi adest , ubi præsentem adesse credunt , cur debitam illi reverentiam ac cultum ibidem non præsent ; imò cur inhonestent ; cur illi insultent : cur verendam ipsius majestatem ibi quotidie violare non reformident.

Psal. 115.

Quid dicam de illis , qui , dum pietati , & bonis operibus insistunt , vitia quædam in ea irrepere patiuntur , quæ cum impij deprehendunt , ansam arripiunt ex illis & obrectandi pietatem ipsam , & liberius peccandi. Sic sunt enim verò homines mundani , quantavis & ipsi laborent impietate , omni prorsus vitiorum labe carere volunt DEI famulos. Volunt eorum mores censuræ inaccessos , nihilque inesse in totâ agendiratione per quod à sanctiori vitæ instituto vel latum unguem defleant. In eo mundi expectationi si non respondent , si planè non abhorrent ab aliorum moribus ; si eorum pietas non est immunis humanis quotidianisque noxis ; si jungunt pietati cupiditatum intemperantiam ; si subtiliorem offensarum vindictam ; si sacri ardoris nomine privatæ utilitatis studium ; si arcana ambitiosæ mentis consilia ; si naturæ vividioris impetus ;
si

si linguæ prurientis impotentiam ; si ostendat se quis , pietati deditus , paulò acriorem honoris defensorem ; si lividum , si attentum ad rem , si injustum , si bilin-
guem & malæ fidei virum , quos tunc triumphos impietas non agit ? quod sibi jus non arrogat ? nonne fugit velanos illos mundi amatores ; dum pietatem velliant ; plerùmque facere injuriam immerenti ; atque ob idipsum , arguit Chry-
stomus , qui DEO servire student *in Spiritu & veritate* , debent accuratius multò sua obire muna , majore studio noxas cavere levissimas , quòd , quemadmodum ait Apostolus ; ipsorum est , ora obturare impiorum , *ut inimici nostri nihil habeant dicere de nobis : ut non blasphemetur nomen Domini* ; ipsiusque cultus non evilescat ; ut Religioni Christianæ , aut in Christianâ Religione , sua DEO gloria tribuatur. *Ut is qui ex adverso est vereatur , nihil habens malum dicere de nobis.*

Joan. 4.

Tit. 2.

Ibid.

Psal. 140.

Sed jam finis fit , Auditores ; atque ut fructum omnem concionis hujus paucis colligam ; caveamus diligenter , ne in ullis aliorum vitijs offendamus ; sed multò magis ne in ullis vitijs nostris alij vicissim offendant. Hæc psalmographi verba crebrò usurpemus : *Custodi me à scandalis operantium iniquitatem.* Defendas me , quæso Domine , ab ijs hominibus qui offensio-

nis

his causas alijs inferunt atque scandali ab
 ijs qui palam & aperte improbi, nequi-
 tiam profitentur ac præferunt. Sed &
 clauda nobis opera est, Christiani Audito-
 res, ne ipsi etiam in eorundem sinus nu-
 mero. Si proximus causas nobis affert
 peccandi, *non oculo, non dextera, quæ
 nos scandalizat*, parcendum, ex Christi
 præscripto; illum eruamus, hæc ab-
 scindamus. Quanta nobis cumque sit vis
 adhibenda, secedamus, & secernamus
 nos potius ab ijs qui nobis charissimi sunt;
 quam ut salutem nostram in discrimen ad-
 ducamus. Nec minore studio cavendum
 nobis est ne proximum inducamus latam
 in viam: quoniam nobiscum si pereat,
 duplici culpâ tenebimur; duplo mayo-
 rem in caput nostrum pœnam accersemus.
 Ad vos potissimum quos DEUS populo se-
 crevit, quos evexit ad primos Regni gra-
 dus, ad vos, inquam, potissimum perti-
 net ista Christi doctrina. Vobis illam,
 quæso vos, aptate, & mementote, quod
 altius estis supra cæteros mortales erecti,
 eò graviolem vobis legem impositam es-
 se, alios non offendendi, ne exemplum
 vestrum infirmos fratres eundem in casum
 ac ruinam præcipites trahat. Quis enim
 illi obsistat, & ubi reperias eâ animi mag-
 nitudine, ut tam rapido torrenti firmiter
 obluçtetur? memoriâ tenere monitum il-

Matth. 5.

lud Servatoris Christi : *Sic luceat lux vestræ coram hominibus ; ut videant opera vestra bona.* Ac si dicat ; facite ut opera vestra digna sint quæ spectentur ; ut homines vestro exemplo permoti ; signatis vestigijs ingredi dum suescunt , felici quadam necessitate , à peccato declinent , longèque feliciore necessitate nitantur ad virtutem. Nunquam vobis excidat , vestrum esse , scandala quæ passim inter homines videntur ; prohibere. In hoc electos esse vos à DEO , & in altum profectos. Ah ! utinam , Domine , utinam hoc in loco , in hac domo Regiæ , possim id ipsum , quod Angelorum erit in die judicij , præstare. Mandabis inter alia ut colligant in unum & amoveant à Regno tuo scandalorum autores omnes ; *Et mittet*

Matth. 14.

Angelos suos , & colligent de Regno ejus omnia scandala. Utinam mihi per te liceat ministros illos tuos officio prævertere ! utinam detur jam nunc exequi mandatum illud tuum ! utinam jam nunc ad Ecclesiam tot scandalis levandam , fas mihi sit , omnes scandalorum autores exterminare , non quidem ut Angeli DEI vindices , eos tuo nomine reprobando , sed , ut Evangelicum præconem decet , ab vitiorum contagione ad sanctiorem vitam revocando ! per vos tantum stabit , Auditores , quin meis optatis vobisque res ipsa respondeat. Vestra hæc u-

utilitas, & utilitas agitur maxima; vestra
si quidem agitur salus, & æterna illa felicitas,
quam vobis ex animo precor.

Amen.

IN
DOMINICA
TERTIA
ADVENTUS
CONCIO.

De falsa Conscientia

Dixerunt ergo ei: quis es? ut re-
sponsum demus his qui miserunt nos.
Quid dicis de te ipso? ait: ego vox
clamantis in deserto: dirigite viam Do-
mini. *Joan. 1.*

REX CHRISTIANISSIME,

NON minima videri debet Joan-
nis commendatio, quod, ut
Christo, cujus adventum
nuntiabat, vias in hominum
animis explanaret, fuerit à DEO potissi-
mum